

Hmeljar

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO XXXIX

JULIJ

ŠT. 7 - 1985

GLASILO SOZD HMEZAD, KI ZDRUŽUJE KMETIJSTVO ŽALEC ★ KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE ★ KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA ★ KMETIJSKA ZADRUGA »DRAVA« Radlje ★ SADJARSTVO »MIROSAN« Petrovče ★ VRTNARSTVO Celje ★ KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA« Žalec ★ ČEBELARSKA ZADRUGA Petrovče ★ KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKA BISTRICA ★ CELJSKA MESNA INDUSTRIJA ★ CELJSKE MLEKARNE Celje ★ HMEZAD EXPORT IMPORT Žalec ★ STROJNA Žalec ★ MINERVA Zabukovica ★ GOSTINSTVO IN TURIZEM Žalec ★ NOTRANJA TRGOVINA Žalec ★ JATA ZALOG Ljubljana ★ INTERNA BANKA HMEZAD ★ HRANILNO KREDITNA SLUŽBA KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA Žalec in SKUPNE SLUŽBE SOZD HMEZAD

V prihodnje še vestneje

Poročilo Izvršnega odbora na skupščini Poslovne skupnosti za hmeljarstvo Slovenije, ki je bila v dvorani skladišča DO Hmezad exp.-imp., je prebral njegov predsednik dipl. oec. Edi OMLADIČ.

Obdobje od 1978, do 1983. leta lahko upravičeno ocenimo kot prelomno obdobje slovenskega hmeljarstva. V tem obdobju smo pospe-

šeno obnavljali zastarele nasade z novimi kultivarji Auroro in Atlasom, uvajali nove in izpopolnjene tehnološke postopke kot: gostota

sajenja, napeljava vodil in trt, vzgoja in sajenje ukoreninjenec, integralna - celostna zaščita, ipd. Nadaljevalo se je uspešno delo na vzgoji novih kultivarjev. Spremenila se je tudi miselnost in odnos do hmelja. Vedno bolj smo se in se zavedamo, da je naša perspektiva (perspektivo pa vidimo v uspešni prodaji) odvisna od kvalitete, proizvodnosti - tj. pridelka/ha, produktivnosti dela, skratka od ekonomike pridelovanja. Navedeni ukrepi so dali pozitivne učinke, ki se odražajo v pridelku. Tako smo v letu

1979 pridelali 3080 t na 2009 ha, stari nasadi 1505 kg/ha;

1982 pridelali 4115 t na 2153 ha, stari nasadi 1877 kg/ha;

1984 rekord 4470 t na 2366 ha, stari nasadi 2105 kg/ha.

Leto 1984, je iz proizvodnega vidika najuspešnejše v vsej zgodovini slovenskega hmeljarstva. Priderek 2105 kg hmelja na 1 ha pa nas uvršča po pridelku na prvo mesto v svetu. ZRN je pridelala 1836 kg, ZDA 1970 kg, svetovno povprečje pa je bilo 1365 kg/ha.

Ti rezultati so plod večletnega načrtnega dela delavcev in kooperantov, ki so direktno ali posredno vključeni v krog pridelovanja hmelja. To je rezultat optimalne povezanosti, proizvodnje, znanosti, predelave in prodaje, ki jo uspešno uresničujemo v Poslovni skupnosti za hmeljarstvo Slovenije. Vsi člani tega kroga smo na osnovi ustvarjanja in delitve SP v soodvisnosti in usodno povezani.

Žal pa se je ekonomika pridelovanja na enoto pridelka, tj. na kg, v tem obdobju iz leta v leto slabšala.

Ekonomika je odvisna od več dejavnikov:

1. uspešnosti prodaje - ta pa od kvalitete - strategije - politike,

2. produktivnosti dela - od tehnologije, opremljenosti, organizacije,

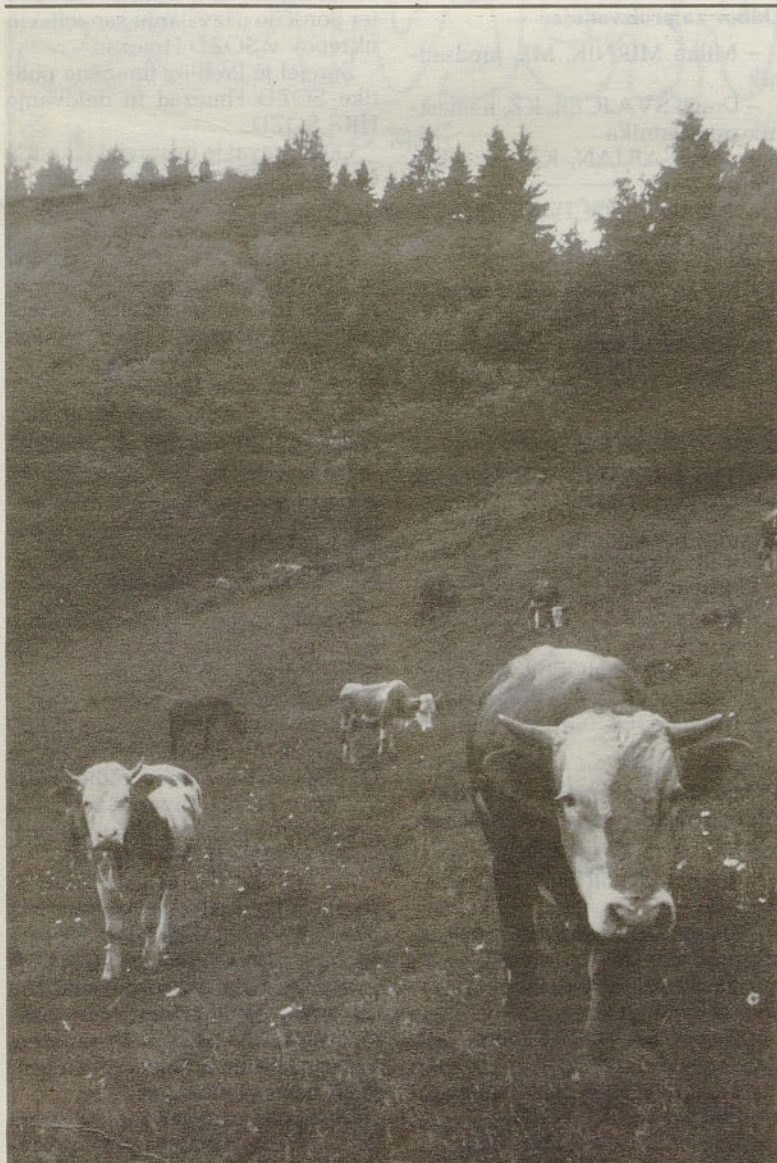
3. proizvodnosti - izvajanje tehnologije, kultivarji, vreme, talni pogoji.

Pomembnost poslovne skupnosti kot nosilca reprodukcijskega hmeljarstva ni samo v usklajevanju in načrtovanju proizvodnje in razvoja, temveč vedno bolj v usklajevanju proizvodnje s potrebami tega. Hmelj je tržni pridelek, podvržen zakonitostim trga. Obvladovanje teh zakonitosti je odvisno od sposobnosti raziskave stanja in ocene bodočih gibanj na trgu. Trgovina je do sedaj uspešno obvladovala ciklična gibanja. Obvladovanje teh gi-

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZ VSEBINE

- 2. stran: Prva seja novoizvoljenega DS SOZD Hmezad
- 5. stran: Strokovni nasveti in pogovori
- 8. stran: O pivovarništvu na Japonskem
- 9. stran: Med kooperanti na Čreti
- 10. stran: Izobraževanje kmečkih žena v občini Radlje ob Dravi
- 12. stran: Predstavljamo hotel Golding Rubin

Na paši za varno novo ograjo na Čreti.

UREJANJE VIŠINSKIH PAŠNIKOV

Hmezad KZ Savinska dolina Žalec je v letih 1983 in 1984 pridobila sredstva za ureditev okrog 480 ha pašnikov pri združenih kmetih oziroma pašnih skupnostih v Ponragu nad Grižami, v Miklavžu pri Taboru, v Marija Reki, Črnem vrhu, Dobrovljah, Čreti in Ropasiji, Zahomcah in Ravnah. Republiška sredstva so nepovratna v višini 80 % predračunske vrednosti, 20 % pa je lastna udeležba kmetov. Pridobljena sredstva so namenjena za postavitev stalne električne ograje, za meliorativno gnojenje s fosfornimi in kalijevimi gnojili in apnenje, kjer je potrebno, ter za ureditev napajališč in solnic na pašniku. Letošnjo pomlad je med drugimi urejevala pašnik v velikosti 29 ha tudi pašna skupnost Čreta, ki jo sestavljajo trije kmetje Punčuh, Remic in Skok.

Franc Beričić, dipl. ing. agr.

PRVA SEJA NOVOIZVOLJENE- GA DELAVSKEGA SVETA SOZD HMEZAD

Delegati so sprejeli poročilo volilne komisije o volitvah v delavski svet SOZD in samoupravno delavsko kontrolo SOZD.

V delavski svet SOZD so bili izvoljeni naslednji delegati in namestniki:

Delegati:	Namestniki:
DO KMETIJSTVO ŽALEC	
Srečko ČATER	Anton KUDER
Drago ŠVAJČER	Ciril KROFLIČ
DO KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE	
Franc VREŽE	Vojko GRDINA
Ivan ŽOGAN	Ivan ULJČNIK
DO KMETIJSTVO ILIR. BISTRICA	
Zdenko KLEPAC	Marjan VIČIČ
Alojz KOVAČIČ	Bogdan ZADNIK
DO KZ »DRAVA«	
Oto VEZONIK	Avgust PODLESNIK
Anton POKRŽNIK	Marjan REK
DO KZ SLOVENSKA BISTRICA	
Milan FELZER	Anton POGOREVC
Alojz PUŠNIK	Milan ŽIST
DO KZ »SAVINJSKA DOLINA«	
Albin STEPIŠNIK	Ivan RAZBORŠEK
Jože ŠALAMUN	Julijana PUNCER
DO JATA	
Dušan CUNJA	Matija ABSEC
Sašo VRZIČ	Ivo PUHAR
DO AGRINA	
Marjeta GROBLER	Franc URANJEK
Janez VIPOTNIK	Anica TERGLAV
DO CELJSKA MESNA INDUSTRIJA	
Jože RAK	Srečko KOKOT
Ignac SENČAR	Cveto KRULEC
DO MIROSAN	
Simon NAPOTNIK	Marija JEREB
DO VRTNARSTVO	
Jože BENČINA	Milka ŽUNTAR
DO MLEKARNA ARJA VAS	
Milan MIRNIK	Milan LEŠ
DO HMEZAD EXPORT-IMPORT	
Andrej NATEK	Sonja STERGAR
DO STROJNA	
Terezija KOS	Ivica GUNTNER
DO MINERVA	
Karl REZEC	Milan ZUPANC
DO GOSTINSTVO	
Darko ŠUSTER	Milka KUKOVEC
DO INŽENIRING	
Polde ŠKAFAR	Boris SKALIN
DO ČEBELARSKA ZADRUGA	
Vlado GMAJNER	Jože RIHAR
DSSS SOZD	
Franc JELEN	Anton GUBENŠEK

V samoupravno delavsko kontrolo so bili izvoljeni naslednji delegati:

DO Kmetijstvo Žalec	Franc BUČAR
DO Kmetijski kombinat Šmarje	Ivan LORGER
DO Kmetijstvo Ilirska Bistrica	Jože SVETEK
DO KZ »Drava«	Jožica ČREŠNIK
DO KZ Slovenska Bistrica	Irena LONČARIČ
DO KZ Savinjska dolina	Franci MAHOR
DO JATA	Vojko VESEL
DO AGRINA	Ciril PŠAKER
DO Celjska mesna industrija	Edi DELAKORDA
DO Sadjarstvo Mirozan	Dušan HIRSCHBERGER
DO Vrtnarstvo celje	Vinko TOPLAK
DO Mlekarna Arja vas	Danijel TOPOVŠEK
DO Hmezad export-import	Darko LOVRENČIČ
DO Strojna	Romana BREZNIK
DO Minerva	Anton NAHTIGAL
DO Gostinstvo	Danica KLAMPFER
DO Čebelarska zadruga	Stane ŠMIT
DO Inženiring	Boris PRIVOŠNIK
DS Skupne službe	Vojko ŽAGAR

Za predsednico delavskega sveta SOZD so delegati izvolili tov. Marjeto GROBLER, dipl. ekonomistko, vodjo ekonomsko-organizacijskega oddelka v DS Skupne službe DO Agrina, za namestnika predsednice delavskega sveta SOZD pa tov. Jožeta BENČINO, vodjo delovne enote »Nasadi« iz DO Vrtnarstvo Celje.

V IZVRŠILNE ORGANE DELAVSKEGA SVETA SOZD SO BILI IZVOLJENI NASLEDNJI ČLANI:

Odbor za proizvodnjo:

- Milan MIRNIK, ML, predsednik
- Drago ŠVAJČER, KŽ, namestnik predsednika
- Jože ŠABJAN, KZ Savinjska dolina, član
- Zdravko POČIVALŠEK, KK Šmarje, član
- Maks KAC, ST, član
- Miran ŠTRAUS, MI, član
- Jože RAK, CMI, član
- Milan FELZER, KZ SB, član
- Dušan CUNJA, JATA, član

Odbor za finance in komercialo:

- Andrej NATEK, EI, predsednik
- Marjeta GROBLER, AG, namestnik predsednika
- Rudi JANEŽIČ, KŽ, član
- Miljana ŠKRUBA, KZSD, član
- Vlado JURANČIČ, CMI, član
- Marjan MUNDA, JATA, član
- Kurt KINDLHOFFER, MI, član
- Zvonko NOVAK, KKŠ, član
- Miha GOLIČNIK, IB, član

Odbor za organizacijo, ekonomiko, informatiko in odnose v združenem delu:

- Marta VOGRINC, KŽ, predsednica
- Slavko MEŽNAR, ST, namestnik predsednice
- Franc JELEN, delovna skupnost skupne službe, član
- Tanja SAVORGNJANI, MI, član
- Tatjana CMOK, CMI, član
- Filip LESJAK, AG, član
- Danica LESJAK, ML, član
- Mateja JUDEC, KZSD, član
- Metka VOČKO, GT, član

Odbor za investicije in razvoj:

- Polde ŠKAFAR, Inženiring, predsednik
- Franc ČUČEK, ML, namestnik predsednika
- Janez LUŽEVIČ, KŽ, član
- Franc VAŠL, ST, član
- Marjan TOVORNIK, KKŠ, član
- Oto VEZONIK, KZ Drava, član
- Savo ČURČIČ, MI, član
- Sašo VRZIČ, JATA, član
- Jože MEDVED, VT, član

Delavski svet je obravnaval in sprejel poročilo o rezultatih poslovanja SOZD za I. tromesečje 1985 ter poročilo o izvajanju sanacijskih ukrepov v SOZD Hmezad.

Sprejel je Predlog finančne politike SOZD Hmezad in delovanje HKS SOZD.

Obravnaval je in sprejel izhodišča investicijskega plana SOZD.

Sprejel je predlog organiziranosti SOZD v vojnih razmerah.

Na kraju je delavski svet sprejel še pokroviteljstvo SOZD Hmezad za Vlak bratska in enotnosti za leto 1985 in prispevek enodnevnega zaslužka delavcev SOZD za izgradnjo Celjske bolnišnice.

Po seji delavskega sveta so bila podeljena priznanja inovatorjem SOZD.

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA SOZD

Novoizvoljeni odbor samoupravne delavske kontrole SOZD je imel prvo sejo 6. junija.

Za predsednika odbora samoupravne delavske kontrole SOZD so izvolili tov. Franca BUČARJA iz DO Kmetijstvo Žalec – vodja proizvodnje v TOZD Tovarna krmil. Za namestnika pa tov. Cirila Pšakerja, vodjo prodaje iz DO Agrine.

Na seji so delegati obravnavali poslovanje za prve tri mesece leta 1985, ki je problematično predvsem v tistih DO, ki poslujejo z izgubo. Še vedno so problematična likvidnost, nesorazmerje cen, visoke obresti in nizke marže, problem neekonomične proizvodnje in problem neprodanih zalog.

Delegati so sprejeli tudi program dela odbora samoupravne delavske kontrole SOZD za leto 1985.I.

I. V.

Čestitamo

7. julij

praznik
občine Žalec!

Celje

50-letnica Zleta Svobod.

V teku so obsežne in skrbne priprave na eno izmed letošnjih osrednjih prireditev v Sloveniji, ki bo v Celju ob 50-letnici Zleta Svobod. Proslava jubilejne obletnice bo združena s srečanjem borcev NOV in mladih iz 27 občin Jugoslavije ter 40-letnico osvoboditve.

Za delovne ljudi in občane Celja je to posebna čast, hkrati pa tudi velika odgovornost. Osrednje proslave, ki bo 4. julija ob 11. uri na prostoru ŠRC Golovec, se bo po predvidevanjih udeležilo približno 10.000 ljudi iz vse Slovenije. Med udeleženci bo tudi 250 veteranov – Svobodašev, predstavnikov samoupravnih družbenopolitičnih organizacij Slovenije, celjskega območja in celjske občine ter 250 borcev NOV in mladih iz 27 občin Jugoslavije.

IZŠLO V URADNIH LISTIH

SRS

V Ur. l. SRS 17/85 je objavljen Pravilnik o zagotavljanju higienske neoporečnosti živil rastlinskega izvora in pripravljenih jedi ter kruha in peciva med prevozom. Z njim se določajo minimalni higienski pogoji, ki jih morajo za prevoz živil rastlinskega izvora in pripravljenih jedi ter kruha in peciva med prevozom izpolnjevati prevozna sredstva in transportna posoda. Pravilnik velja od 25. 5. 1985 dalje.

V tem uradnem listu je objavljen tudi Pravilnik o tečajih in izpitih za pridobitev osnovnega znanja o higieni živil in o osebni higieni za osebe, zaposlene v proizvodnji ali prometu z živili.

V Ur. l. SRS 18/85 je objavljen Zakon o gozdovih, ki velja od 1. 6. 1985 dalje. Takrat preneha veljati zakon o gozdovih, objavljen v Ur. l. SRS 16/74.

V Ur. l. SRS 18/85 je objavljen tudi Zakon o zagotovitvi sredstev

za graditev objektov, ki določa načine zagotovitve sredstev za graditev objektov, ki se gradijo po zakonu o graditvi objektov še pred začetkom gradnje. Začetek gradnje je investitorjevo obvestilo Službi družbenega knjigovodstva, da začneja z gradnjo objekta, oz. da začneja izvajati dela.

V Ur. l. SRS 19/85 je z Odlokom o določitvi najnižjega zneska, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavca določeno, da je ta znesek 21.500 din od 1. 6. 1985 dalje.

SFRJ

V Ur. l. SFRJ 21/85 je objavljen Odlok o izdaji kovanega denarja za 20, 50 in 100 din.

V Ur. l. SFRJ, 24/85 je objavljen odlok ZIS o vrnitvi cen določenih proizvodov na določeno raven.

Pravni oddelek
Nuša Rojc

V PRIHODNJE ŠE VESTNEJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

banj pa je možno le, če so hmeljarji organizirani na takem nivoju, kjer se lahko dogovarjajo o enotnih in skupnih ciljih in na trgu nastopajo kot eden.

Ta trditev se je potrdila v zadnjih letih, še posebej v letih 1982 in 1984. Tržni viški iz leta 1981, predvsem pa 1982, so namreč do temeljno zamajali trg s hmeljem. S pravilno politiko prodaje hmelja v naprej smo to situacijo prešli brez večjih težav. Podobna situacija glede viškov se je pojavila v lanskem letu. Viški so nam nastali zaradi večjega pridelka in zaradi tega, ker so domače pivovarne zahtevale večjo količino hmelja, kot so ga potem vzele. To se dogaja zadnja leta, ko tudi doma pada poraba piva in ko imajo zaradi izpada pivovarne velike gospodarske težave. Tako stanje povzroča škodo hmeljarjem in družbi, saj bi hmelj lahko prodali v predprodaji po enkrat večjih cenah, kot smo ga k sreči uspeli prodati po dnevnih cenah. Pri prodaji hmelja doma se srečujemo še z drugimi težavami. S prodajno ceno ne sledimo realno rast stroškov, ne moremo se dogovoriti o metodologiji oblikovanja cene in bazni ceni. Težave nam povzroča tudi šibka oz. nikakršna organiziranost ostalih hmeljarjev v Jugoslaviji, ki prodajajo hmelj posamezno. Iz prakse vemo, kakšne so posledice, če se pri enem kupcu pojavi več prodajalcev. Zaradi takih razmer smo doma dosti slabše prodali hmelj kot v izvozu. Posledice so nižja povprečna prodajna cena in to, da se v Vojvodini zmanjšujejo površine. Če se bodo ta negativna gibanja nadaljevala, bo morala Jugoslavija uvažati hmelj. Že večkrat smo opozorili, da hmeljarji ne moremo biti

Naš up

odgovorni za tak razvoj. Pri prodaji pa moramo izpostaviti, da je ta odvisna predvsem od kvalitete. Kvaliteta pa od kultivarja, tehnologije pridelovanja in tehnologije spravila in priprave za izvoz. V preteklih letih se nam je kvaliteta slabšala z diferencialnimi cenami, med kultivarji in kvalitetnimi razredi pa kvaliteto bistveno izboljšujemo, povečali smo tudi interes za nadaljnje pridelovanje savinjskega golginga, vendar še ne moremo biti zadovoljni. Čuvati moramo renome, ki ga imamo, in ga še večati. Le na

(Nadaljevanje na 4. strani)

Poverjenišтво za informativno propagandno dejavnost Skupščine občine Žalec je na »vojni lokaciji« uspešno izdalo 1. številko občinskega glasila Savinjan. Ta ima vzor v glasilih izdanih med NOV. Na prvi strani poleg proglasa vabi z lično risbo v napisno akcijo in s parolo »Obramba države je pravica, dolžnost in čast vsakega občana« bodri.

Poleg uvodnih navodil v naslednjih straneh ne manjka poročil, literarnih sestavkov in »vojnega« humorja.

Vaja je bila dobro zastavljena in koristna, saj je nakazala drobne probleme, s katerimi se v takšnih razmerah srečujejo informatorji in propagandisti.

Vy

IMENOVANJE V SOZD

Alojz KUČER, roj. 1931. leta, kmetijski tehnik, doslej upravnik TZO Petrovče v KZ Savinjska dolina Žalec, je bil imenovan za vršilca dolžnosti upravnika za dobo 6 mesecev.

Zoran KRITER, roj. 1957. leta, dipl. ekonomist, doslej programer organizacij in poslovne informatike v DSSS SOZD, je bil imenovan za vodjo računalniškega centra v DSSS SOZD.

Gorazd SELIŠNIK, roj. 1956. leta, ekonomist, doslej programer v oddelku za ekonomiko DSSS SOZD, je bil imenovan za računovodjo v Čebelarški zadrugi Kasaze.

Hmeljar

ta način si bomo zagotovili perspektivo. To pa bomo dosegli z boljšim odnosom, večjo strokovnostjo in boljšo opemo.

Produktivnost:

Fizična produktivnost na enoto pridelka se z rastjo pridelka veča. Ne veča pa se produktivnost na enoto površine. V primerjavi z ZRN nekoliko zaostajamo, močno pa za ZDA pri fazah vegetacije ca.

Predsednik izvršnega odbora dipl. oec. Edi Omladič bere poročilo.

30 %, pri fazah spravil pa 60 odstotkov. Vzrok je predvsem v slabi opremljenosti in v slabših klimatskih in talnih razmerah pri nas.

Produktivnost porabljenih sredstev, tj. vloženi materiali in OS dajejo ekvivalentne učinke v pridelku. Ugotavljamo še vedno preveliko porabo energije pri obdelavi, predvsem pri spravilu in sušenju hmelja. Odprt je tudi problem racionalnosti konstrukcij hmeljskih žičnic in vzdrževanja, ki jih pogojuje varnost.

Ekonomska učinkovitost – uspešnost

Ta se kaže s kazalci uspešnosti gospodarjenja. V obdobju 1981–84 so se kazalci uspešnosti, primerjani na enoto pridelka, slabšali, na enoto površine pa do leta 1983 boljše. Vzroki takega gibanja so, da so cene repromaterialov inputa v obdobju 1980–84 rastle z indeksom: umetna gnojila 620, zaščitna sredstva 430, gorivo 550; cene hmelju pa z indeksom 363, kar pomeni, da smo to obdobje preživeli z vedno večjimi pridelki. Ob pridelkih od 1970 do 1978 bi hmeljarstvo že propadlo. Do te disparitete je prišlo zaradi tega, ker je dinar bil precejšen, čeprav smo v izvozu dosegli nadpovprečne cene v tuji valuti.

V tem trenutku je stanje zaskrbljujoče, če monetarna politika ne bo sledila dejanski vrednosti dinarja. **Hmeljarji nismo več bistvenih rezerv. V pridelku smo na vrhu, s ceno v tuji valuti tudi. Stanje je odvisno od vrednosti dinarja, stimulacij in cene doma prodanega hmelja.** To je problem, na katerega opozarjamo na vseh nivojih. V podobni situaciji so vsi izvozniki. Družba bo morala kvalitetneje stimulirati izvoz.

Drugi problem, ki se je pojavil delno že leta 1983., močno pa 1984. s polnim učinkom pa 1985., je cena kapitala oz. obresti. Problemi so trije:

1. limitirano selektivno kreditiranje priprave za izvoz,
2. limitirani krediti za proizvodnjo TB,
3. zaloge hmelja za domače pivovarne se ne kreditirajo.

Hmelju za izvoz se kreditira samo materialno vlaganje in to 70 odstotkov. Ker je hmelj delovno-intenzivna kultura, to pomeni, da s krediti pokrivamo ca. 50 % stroškov vlaganja. Ker imajo hmeljarske

OZD zaradi pokrivanja izgub v živinoreji trenutno v povprečju samo 10 % lastnih sredstev, je stanje bolj zaskrbljujoče. Ciklus vlaganja traja 11 mesecev, povprečne zaloge pa 6–7 mesecev. Obrat je 0,7–0,8. Pri taki kreditni politiki in politiki obresti nam bodo v skupnih stroških obresti znašale že 50 do 60 odstotkov.

Rešitev je v tem, da bo morala monetarna politika spremljati ta inflatorna gibanja, ker zunanji trg tega ne bo priznal, sicer se bo morala spremeniti kreditna politika in politika obrestnih mer. Seveda je naša naloga, da na področju porabe in zalog napravimo vse, da bo ta čim manjša.

Razvojna politika in realizacija srednjeročnega programa 1981–85

Iz poročila ugotavljamo, da obnova zaostaja za srednjeročnim razvojnim programom. Presegli smo količinski obseg proizvodnje, kar je zelo pomembno. Spreminjamo tudi sortno strukturo nazaj v korist SG oz. njemu podobnih sort. Predlogi, ki smo jih posredovali republiškim organom, da naj bi Slovenija zapolnjevala zmanjšanje površin v drugih predelih Jugoslavije, ni dobil primerne odziva pri proizvajalcih izven Savinjske doline (ta pa je omejena). Program bi morali vključiti v naslednji srednjeročni program in v program do leta 2000. Investicijska dejavnost je skoraj zastala, delamo samo na področju enostavne reprodukcije, pa tudi za ta namen nima dovolj sredstev cena kapitala.

Znanstveno raziskovalno in pospeševalno delo

Soodvisnost, ki smo jo vspostavili v skupnem prihodku delitev tega in udeležbi v rezultatih, čvrsto povezuje znanost in prakso. Delež sredstev 2,16 % od CP, ki ga hmeljarji namenjamo za znanost oz.

razvoj, pomeni, da hmeljarji namenjamo od DP največji delež od vseh za ta namen, v globalu pa ta sredstva ne zadostujejo, da bi lahko IHP pokrival vse potrebe hmeljarjev.

Zato bo potrebno še več sredstev pridobivati iz raziskovalnih skupnosti. Zaradi navedenega bo IHP moral še več delati na prenosu tehnologije opreme, itd., razvijati pa naprej tista raziskovalna področja in naloge, ki se ne dajo prenašati, to je predvsem področje genetike kot osnove za žlahtnenje, vzgoja brez viroznega materiala, integralna zaščita, tehnologija pridelovanja novih kultivarjev, nove opreme in ostalo. Uspehi pa so pogojeni samo z kontinuitetnim programom in delom.

Inventivna dejavnost

V letih 1978–1982 smo imeli velik zagon na tem področju, zadnji dve leti pa smo se nekoliko uspravili. Naša naloga je, da preko novo ustanovljenega tima za razvoj tehnologije zbiramo vse ideje, jim damo strokovno, moralno in tudi materialno podporo. Vzbuditi moramo občutek, da smo vsi odgovorni za razvoj in da je vsak predlog pomemben in tako če ne danes pa jutri koristen. Zavedati se moramo tudi, da je naš razvoj odvisen od nas in da nam ne bo nihče nič poklonil oz. da na svetu nove dosežke in ugotovitve skrbno čuvajo in vrednotijo. Vsi skupaj, strokovnjaki v IHP in strokovnjaki v proizvodnji, lahko če bomo organizirano sodelovali, predstavljamo ogromen miselni in operativni potencial.

Udeleženci 16. letne skupščine delegatov Poslovne skupnosti za hmeljarstvo Slovenije med zasedanjem.

Organiziranost hmeljarjev

Nivo organiziranosti je tak, da ga sedaj ni treba spremeniti, še manj pa razmišljati o tem, da bi se hmeljarji vključevali v kakšno drugo asociacijo. Problemi so specifični in tako zahtevni, da jih lahko rešujemo edino na ta način. Da je to res, kaže zgodovina in aktivnosti, ki jih vodimo v zadnjih letih.

Formiranje razvojnega in stabilizacijskega sklada je dokaz velike povezanosti in solidarnosti hmeljarjev. Sredstev nismo potrošili, smo jih večali, namenjali za različne intervencije in jih zopet obnavljali, da bi jih zopet namenili za skupne prostore za predelavo in skladiščenje hmelja. Danes bomo obravnavali predlog združevanja

in porabe sredstev. Prepričan sem, da bomo enotni. Ne moremo pa pozabiti na solidarnost naše družbe kot celote in pomoč občanov in delovnih ljudi, ki so nam v najtežjih naravnih katastrofah vedno priskočili na pomoč, to je velika opora in zavest, da nismo sami.

Za zaključek želim poudariti tista področja, na katerih bi hmeljarji v naslednjem obdobju morali največ delati. To tudi vsebuje program dela za leto 1985:

1. Stalnoboljšati kvaliteto hmelja (strokovnost, oprema, odnos)
2. Zmanjšati variabilnost in postopno večati pridelke (strokovnost, tehnologija)
3. Stalno usklajevati sortno strukturo in slediti potrebam trga (matični nasadi)
4. Stalno večati produktivnost dela (tehnologija, organizacija, oprema)
5. Voditi tako politiko prodaje, ki bo omogočala kontinuiran plasman, s predprodajo omogočala perspektivo in načrtovanje oz. dolgoročnost hmeljarjenja ter pri tem še posebej upoštevati:

- da se iščejo novi kupci, nova področja,
- da se zadrži oz. večja delež v svetovnem izvozu,
- da se z domačimi pivovarji sklenejo dolgoročni sporazumi oz. pogodbe o prodaji hmelja v naprej. Naročeno količino hmelja morajo pivovarne prevzeti; tako sami bilansirajo naročila in zaloge.

6. Krepi organiziranost PSH Slovenije in širiti sodelovanje s hmeljarji Jugoslavije, IHB in z vsemi hmeljarskimi deželami.

7. Še v naprej pospeševati razvoj znanosti, zagotavljati kontinuiteto znanstveno raziskovalnega dela, kontaktirati z inštitucijami in ostalimi hmeljarji, vse s ciljem čim hitrejšega razvoja.

8. Investicijska dejavnost – prioritete

- povečanje površin,
- zboljšanje kvalitete,
- večanje produktivnosti dela.

Prepričani smo, da bomo hmeljarji to stanje in te naloge tako uspešno obvladovali, kot obvladujemo proizvodnjo.

Predsednik IO PS
za hmeljarstvo
Omladič Edi

PRIDELOVANJE STRNIŠČNIH IN PREZIMNIH DOSEVKOV

Pridelovanje krmnih dosevkov v naših razmerah pomeni močno intenzifikacijo poljedelstva, saj v enem letu dobimo z iste površine dva pridelka, mnogo pa istočasno storimo tudi za kolobar in rodovitnost tal.

Največkrat je pravočasna odločitev in nabava semena zelo pomembna za takojšnje oranje in setev. Tako zadržimo nekaj vlage za hitro kalitev posevka in le-ta uide plevelu, ki je kaj neprijeten gost.

Pridelovanje krmilnih dosevkov zahteva dobro pripravo zemlje do drobno grudičaste strukture s srednje globokim oranjem (15 cm) in branjem. Ob normalno gnojenem predposevku opravimo osnovno gnojenje na brazde s 400 kg NPK 18-9-9 na ha ali 500 kg NPK 13-10-12 na ha. Vse dosevke sejemo na ozko medvrstno razdaljo (15–20 cm). Globino izbiramo glede na debelino semena.

Ker je na kmetijah vse manj ljudi, je nujno izbirati tiste dosevke, ki zahtevajo čim manj ročnega dela.

Letos lahko izbiramo za rano setev do konca julija naslednje dosevke:

- mnogocvetna ljulka 40 kg/ha,
- krmna ogrščica (starška) 10 kg/ha,
- krmna repica (Perko) 10 kg/ha,
- aleksandrijska detelja 30 kg/ha,
- perzijska detelja 20 kg/ha,
- krmni grah s koruzo 70 + 25 kg/ha,
- koruza (Bc 183) 25 kg/ha.

Pri kasnejši setvi izbiramo do srede avgusta iste dosevke, razen koruze in obeh detelj.

Izbor bo pogojevala nemalokrat tudi cena in pravočasen nakup.

M-K-

Jablane in hruške v juliju

Sedaj se že lahko oceni škoda, ki jo je naredil zimski mraz. Poškodovana drevesa so v prvi fazi rasti normalno začela z vegetacijo, sedaj pa počasi hiraajo. Verjetnost je, da se posušijo. Kot pri koščičarjih in pečkarjih, poškodovana drevesa odganjajo iz spečih očes v spodnji polovici debela nove poganjke. Pustimo 1 do 2 poganjka. V primeru, da si drevo opomore, odstranimo ta dva poganjka, če ne, odrežemo drevo do mesta, kjer smo pustili poganjek in rano zamažemo s kambisatom. Ta poganjek vzgajamo kot novo sadiko. Če imamo na razpolago novo sadiko, nadomestimo staro poškodovano drevo z novim.

Pri jablanah je nujno zatiranje drugega rodu jabolčnega zavijača. Proti uporabljamo Zoolone 0,2 % ali Gardona 0,1 % ali Basudin 0,15 % ali Ultracid 0,08 %. Še vedno smo pozorni na škrlup in pepelasto plesen, rdečo sadno pršico in jablanovo zeleno uš. Če ne ugotovimo okužbe s pepelasto plesnijo ali škrlupom, podaljšamo čas med enim in drugim škropljenjem. Proti škrlupu uporabljamo Dithan M 45 0,2 % ali Captan 0,2 %. Če je prišlo do hude okužbe s škrlupom, dodamo še kuretivne fungicide Baykor, Rubigan, Enovit. Proti plesni upo-

rabljamo Bayleton WP 5 0,05 % ali Rubigan 0,05 % ali Karantan WP 0,01 %. Proti pršici uporabljamo Kelthane 0,2 % ali Plictran 0,1 % ali Omite 0,1 % ali Pinofon 0,2 %. Listne uši zatiramo za Metasistox i – 0,05 % ali Pirimor 0,1 %. Pri hruškah je podobna zaščita, vendar tu pazimo na navadno hruševo bolšico. Proti uporabljamo Decis EC 25 0,0 % ali Talcort EC 25 0,02 % ali Ripcort 0,02 %. Pri uporabi vseh pesticidov vedno pazimo na korenco.

Matej Čulk

POSKUS KORUZE TOKRAT V ŠMATEVŽU

Za lažjo odločitev pri naročilu in izboru hibridnega semena koruze je letos že četrto leto postavljen poskus različnih hibridov koruze. Tokrat je to pod Šmatevžem v bližini Trnavce. Setev je zaradi neugodnih vremenskih razmer bila opravljena 16. maja. V poskusu je letos 29 hibridov in to sami domači. Poleg že znanih, ki jih najdemo v katalogih, so vključeni tudi eksperimentalni, katerih seme bo na razpolago šele čez 2 leti. Vsa semena so iz razreda 100, 200, 300 in nekaj tudi 400. Hibridi so že označeni z etiketami.

Ker so precejšnje razlike vidne že med vegetacijo, rastjo tj. start spomladi, uspeh dognojevanj, vpliv suše, ki je poskus zelo prizadela, vam ogled že sedaj toplo priporočamo.

Demonstracijski ogled z vodstvom, pa bomo organizirali septembra.

Martina Krajnc

Širno pšenično polje na Žovneku.

HEBRICIDI V SADJARSTVU

V sadovnjakih lahko uporabljamo herbicide v času mirovanja, pozimi do spomladi in v času vegetacije.

Rodni nasadi: Pred vegetacijo lahko tretiramo rodne nasade pečkarjev s herbicidi na osnovi Simazina (Simazin S 50, sinapin, Rado-kor) v dozah 8 do 10 kg/ha tretirane površine. Lahka tla 8 kg, težka tla 10 kg/ha tretirane površine. Med vegetacijo lahko uporabljamo Gramoxone in Reglone. Delujeta samo na nadzemne zelene dele. Korenine ostanejo nepoškodovane. Herbicid ne sme pasti na zelene dele sadnih rastlin. Ko je plevel visok 15 do 20 cm škropimo. Gramoxona in Reglona uporabljamo 3 do

5 l/ha. Ustinex special uporabljamo, ko je plevel visok 15 do 20 cm in sicer tam, kjer prevladuje slak. Roundup uporabljamo zoper plevele, kot so pirnica, pesjak, divji serek, slak 6 do 12 l/ha, škropimo takrat, ko imajo pleveli razvito listno maso.

Mladi nasadi: Mlade nasade (1. leto, 2-letne) škropimo spomladi pred začetkom vegetacije s Simazinom ali Caragardom 4 kg/ha škropljene površine. Proti semen-ski travi dodamo Dual 4 kg/ha škrop. površine. Če smo s temi herbicidi zakasnil in imamo v nasadu že plevel, potem lahko uporabimo 4 kg Simazina ali Caragarda, ki smo mu dodali 3 l Gramoksone/ha tretirane površine. Brozga ne sme pasti na liste dreves.

Ko škropimo s herbicidi moramo dosledno upoštevati navodila.

Matej Čulk

Goba – rjavoglavka (Braunkappen) tudi pri nas. Vzgojimo jo na balah slame kar pod drevjem okrog hiše. Kako ta uspeva, vam bo z veseljem razložil Ivo Farčnik, ki gobo že goji.

OPOZORILO

Vsako leto ugotavljamo močno osemenjene storžke hmelja po divjem oziroma podivjanem hmelju, kar slabša njegovo kakovost. Zato opozarjamo vse uporabnike kmetijskih zemljišč, da so dolžni vsako leto po republiškem odloku (Uradni list SRS, št. 20/78) uničiti divji hmelj mehanično ali kemično v oddaljenosti do 10 km od nasadov hmelja. Za informacije o kemičnem uničevanju divjega hmelja se lahko obrnete na Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu.

Ponovno opozarjamo vse pridelovalce hmelja, da morajo vse ostanke hmelja-trte in hmeljne obrezline, ki so nastale pri rezi, obvezno kompostirati ali uničiti tako, da se z njimi ne more razmnoževati divji hmelj in širiti škodljivcev prosena (koruzna) vešča.

Kontrolo nad izvajanjem obeh opozoril opravlja za kmetijsko inšpekcijo pristojni občinski organ.

Kmetijska inšpekcija
SO Žalec

V Savinjski že več let gojimo kumare na opori.

Hmelj

AGROTEHNIKA

Od 8. do 17. junija je padlo 132 mm dežja. Dolgoletno povprečje za ves mesec junij pa je 133 mm, merjeno v Žalcu. Temperatura v prvi dekadi junija je bila za 2 °C višja od dolgoletnega povprečja, 6 dni druge dekade pa je nižja za 3 °C od celotne 2. dekade.

Višina hmeljne rastline na dan 13. 6. je za savinjski golding 426 cm, aurore 401 cm. V letu 1984 (rekordna letina) je bil na ta dan savinjski golding visok 378 cm, aurore pa 371 cm, v slabi letini 1983 pa savinjski golding 532 in aurore 503 cm. Povprečje 13-ih let je za savinjski golding 400 in aurore 406 cm. Dnevni prirasti, ki so bili v dneh okrog 5. junija 15–17 cm, so padli na 9–11 cm v dneh 10.–13. junija in se še zmanjšujejo. Povprečno v teh dneh prirašča hmelj 14–15 cm na dan.

Ko bodo vremenske razmere dopuščale, predvsem na vlažnost tal, dognojitev hmeljišča z drugim obrokom dušičnih gnojil od 60–80 kg/ha čistega dušika, kar pomeni od 220–280 kg/ha KAN ali 130–190 kg/ha ure.

Po dognojevanju hmelj osujtel!

VARSTVO:

Nenormalne vremenske razmere povzročajo motnje tako pri razvoju hmelja, kot pri razvoju škodljivcev in bolezni.

Zaradi slabe prezimitve zimskih jajčec na primernem gostitelju – slivi in zaradi precejšnjega števila naravnih sovražnikov, je pojav hmeljeve listne uši na hmelju pozen in slab. Zaradi tega je škropljenje proti ušem zaenkrat nepotrebno. Opozarjamo hmeljarje, naj skrbno opazujejo razvoj hmeljeve listne uši in o morebitnih spremembah obvestijo Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu.

Kljub trenutno neustreznemu vremenu za razvoj hmeljne pršice se je v precejšnji meri pojavila posebno v ukoreniščih in v enoletnih nasadih. Skrbno pogledajte, zlasti ukorenišča in kjer ugotovite več kot 50 odstotkov listja s hmeljno pršico, poškopite ukorenišča ali slabo razvite nasade v celoti ali delno s specifičnimi akaricidi: 0,1 odstotnim plictranom in 0,2 odstotnim acrexom.

Vremenske razmere za razvoj hmeljne peronosporo so trenutno ugodne. Vendar v letošnji pomladi kuštravcev skoraj ni bilo ali pa so bili maloštevilni. V času suhega

obdobja so bili še ti zasušeni. Zato se hmeljna peronospora zelo počasi obnavlja. Menimo, da bi bilo potrebno poškopiti le občutljive sorte (atlas, blisk), ki niso bile tretirane z ridomilom MZ. S škropljenjem odpornih sort (savinjski golding, aurora, apolon) pa bi še počakali. Če so v zvezi s tem morebitne ne-

jasnosti, se obrnite na Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu.

Ker se spodnji poganjki prekomerno razvijejo, jih poškopite z reglenom (4 l/ha) škropljene površine ali deherbanom (2 l/ha) škropljene površine.

IHP, 18. junij

Strokovni seminar o konjereji za kmetijske in veterinarske strokovnjake

Konec aprila je SOZD MERX Celje organiziral seminar o konjereji. Udeležba na seminarju je bila zelo dobra. Predavali so priznani strokovnjaki iz VDO Biotehniška fakulteta VTOZD za veterinarstvo in VTOZD za živinorejo.

O kratkoročnih in dolgoročnih rejskih ciljih in strokovnih ukrepih za pospeševanje konjereje v Sloveniji je spregovoril prof. Jože Jurkovič. Povedal je, da število konj v Jugoslaviji še vedno pada in da smo prišli do populacije, ki še komaj minimalno zadovoljuje potrebe JLA. Pasemska struktura se bistveno na spreminja. V Sloveniji še vedno prednjačijo – slovenska hladnokrvna pasma (85 %–90 %), haflinger in v manjši meri črni lipicanec ter druge športne pasme. Osnovni podatek pri pospeševanju konjereje je na zasebnem sektorju.

Stimulira se reja plemenskih kobil v A rodovniku. Premija za žrebičko je v letošnjem letu 30.000 din. Žrebičke odkupujejo za žrebitišče v Kočevju po dnevni klavni ceni z 10 % pribitkom. Vsi lastniki kobil od katerih žrebički niso bili odkupljeni dobijo premijo v višini 3.000 din, kar so ravno stroški dogona. Haflinški žrebički se vsi odkupijo.

Zasebniki dobijo za 6 mesecev staro žrebo 20.000 din premije. Pri prevzemu teh žrebet podpišejo pogodbo, v kateri se obvežejo, da bodo žival redili tri leta in pol, da jo bodo pri letu in pol skupili in do treh let naučili voziti, jahati in tvoriti. Občine, ki morajo biti zainteresirane za takšno rejo žrebet za potrebe JLA, zagotovijo 70 % do 80 % sredstva iz interventnih skladov, razliko plača rejec. Za žrebičice v B rodovniku je premija 20.000 din. Dobi jo lastnik žrebičice ali kipec, ki se obveže, da jo bo obdržal do 3 let oz. do prve žrebitve. Potomke teh žrebič lahko preidejo v A rodovnik. Seznanil nas je še z začetkom tečaja za podkovske kovače, s čimer bi začeli počasi reševati najtežje vprašanje v konjereji – pravilno nego kopit.

Sami smo izvozili za 15.000 t živih konj predvsem v dežele Evropske gospodarske skupnosti. Največji izvozniki so Gruša, Vajda, Makedonijacoop in Merx.

Po krajšem odmoru je sledilo predavanje mag. Marjana Kosca o reprodukciji konj.

Ker se v zadnjem času, ko čedalje več rejcev pripušča kobile, pojavljajo težave pri sami žrebitvi in po njej, se bomo malo več zadržali pri tej temi.

Izvedeli smo, da imamo v Sloveniji 108 licenciranih pl. žrebcev, ki opravijo povprečno po 200 do 250 skokov v pripustni sezoni. O zna-kih gonjenja ne bi posebej govorili. Spomnili bi se le na nekaj bistvenega:

- če se kobila ali žrebica tiho goni, jo naj lastnik 4-krat v razmaku 5 dni vodi k žrebcu,
- drugi način je, da jo vsakih 7 dni pregleda veterinar,
- v primeru dolgega gonjenja pripuščajmo kobilu v pozni pomladi (april, maj, junij).

Brejest pri kobili ugotavljamo s Cuboni testom, ki je 90 % zanesljiv po 4. mesecu brejosti. Najpogosteje vsi rejci uporabljajo preizkus, ko kobilu 16 do 18 dni po zadnjem uspešnem zaskoku privedejo k žrebcu. Sam porod pri kobili poteka hitro in brez večjih težav. V primeru komplikacij, predvsem mislimo na zaostalo posteljico, je treba poklicati veterinarja. **Ta mora posteljico odlučiti v roku 8 ur po porodu. Navadno je tako, da se kobila otrebi takoj, če se po 3 urah ne, se tudi kasneje ne bo.** Posebej bi opozorili na predčasna rojstva. Žrebeta, ki so rojena 2–3 meseca pred rokom, preživijo, medtem, ko tista, ki so rojena 5 tednov prej, ne. Zgodi se, da kobila poleže žrebe, ki je še ovito v porodni mehurje, ne čakajmo in ne kličimo veterinarja, ampak mehurje predrimo in osvobodimo novorojenca, da se ne zaduši. Posebej bi opozorili še na prvo sesanje. **Žrebe mora sesati čim prej in najkasneje v 3 urah po rojstvu.**

Navadno se za ponoven pripust pri kobili odločimo pri prvem gonjenju, ki je navadno med 5. do 15. dnem po porodu. V primeru zaostale posteljice svetujemo, da se 1. ciklus gonjenja izpusti.

Po daljši in zanimivi razpravi je sledilo še predavanje o prehrani konj vseh kategorij, ki jo je imel prof. Karel Salobir.

Na koncu bi izrazil priznanje organizatorju seminarja SOZD Merx in apeliral na vodilne delavce ter strokovnjake obeh SOZD v regiji, da sedejo za skupno mizo in zastavijo skupne cilje in moči za enotno organiziranje in pospeševanje te živinorejske panoge v regiji.

Dušan Vedenik

TEHNOLOŠKE ZAHTEVE PAŠNJE RABE TRAVINJA

Glavni namen tega sestavka je v tem trenutku, ko že poznamo s člankom, da kmetovalce, ki že imajo urejeno pašo, spomnimo na določena pravila, ki so preko zime bila pozabljena.

Vsem kmetovalcem, ki imajo možnost uvedbe pašnje rabe na svojih površinah priporočamo, da se posvetujejo s svojim pospeševanjem ZE, ki bo svetoval, kaj bo za ta način izkoriščanja travnatega sveta potrebno narediti oz. pripravi.

Pašnjo rabo travinja je možno urediti na več načinov za različne vrste živine in kategorije živali, ki jih pa v tem sestavku ni mogoče opisati. Upamo, da vam bo v pomoč pri vaši preusmeritvi v pašo.

Izkušnje nas uče, da je ravno pravi len in pravočasen prehod iz zimske prehrane govedu na pašo, tako za živali same kot za zadostitev zahtev glede optimalnega izkoriščanja travne ruše preko cele pašne sezone, izrednega pomena. V praksi pa se prav v tem obdobju pojavljajo napake, ki lahko v veliki meri zmanjšajo skupni učinek rastlin-

skega in živalskega pridelka s travne ruše.

Pri pašnji govedu moramo imeti pred očmi vedno cilj potegniti iz travne ruše kar največ, pri tem pa ne smemo porušiti naravnega ravnovesja. Tako se ob pravilni uporabi travna ruša res zgosti, razpleveli in zboljša ter taka tudi ostane.

Načrtno gnojenje pašnih površin

Znano nam je, da se živina na neposredno gnojnih pašnih površinah z domačimi organskimi gnojili (hlevski gnoj, gnojnica, gnojevka) noče pasti, zato si moramo že v jesenskem obdobju izbrati 6 do 8 čredink, za prvi pašni obhod v naslednji pašni sezoni, ki jih s temi gnojili predhodno ne gnojimo, normalno pa jih gnojimo z umetnimi gnojili in sicer s fosfati in po končani pašnji ali pa šele spomladi skupaj s prvim odmerkom N (dušika).

Pri različnih storilnostih pašnika so tudi potrebe po gnojenju različne.

Storilnost pašnika	kg/ha P	kg/ha K	kg/ha N
3000 KŠE/ha	60	80	80
4000 KŠE/ha	80	100	120
5000 KŠE/ha	100	120	160

Potrebe pri gnojenju pri različnih storilnostih pašnika lahko zadovoljimo na različne načine, pri čemer je gnojenje z domačimi gnojili že vključeno.

	N	P	K
1) 400 kg 11 : 11 : 16 800 kg 17 : 8 : 9	44 136	44 64	64 72 (4 × 200 kg)
	180	108	136
2) 400 kg 13 : 10 : 12 800 kg 17 : 8 : 9	52 126	40 64	48 72 (4 × 200 kg)
	188	104	120
3) 800 kg 4 : 14 : 11 600 kg kana (27)	32 162	112 –	88 – (4 × 150 kg)
	194	112	88
4) 300 kg 18 : 18 : 0 800 kg 17 : 8 : 9	54 136	54 64	– 72 (4 × 800 kg)
	190	118	72
5) 400 kg 9 : 18 : 18 600 kg 17 : 8 : 9	36 102	72 48	72 54 (4 × 150 kh)
	138	120	126
6) 400 kg 8 : 16 : 22 600 kg 17 : 8 : 9	32 102	64 48	88 54 (4 × 150 kg)
	134	112	142
7) 600 kg superfosfat (16) 300 kg K sol (40) 600 kg KAN (27)	– – 162	96 – –	– 120 – (5 × 120 kg)
	162	96	120

Prav tako je jesensko obdobje primerno za apnenje čredink, katerih zemlja je prekisla. Pri tem moramo paziti, da postopoma izboljšujemo stanje Ca v tleh, ker preveliki odmerki Ca vplivajo na pospešen razkroj organske snovi v zemlji in s tem na zmanjšanje rodovitnosti tal. Pri apnenju moramo paziti, da letni odmerki ne presegajo 1000 kg/ha CaO.

Nekateri kmetijski proizvajalci s hribovitih predelov (ca. 800 m nadmorske višine) pognoje nekaj čredink 1. obhoda živine v bodočem letu že v jesenskem času z NPK gnojili z razmerjem 1 : 1 : 1. Jeseni pognojena travna ruša spomladi lahko celo 14 dni prej odžene kot na negnojni površini, kar je zaželjeno za nekaj prvih čredink pri pašno kosni rabi travinja. Seveda je tako gnojenje rizično, saj se gnojilo v letih, ko teren ni pokrit s snežno odejo, ki bi varovala N pred izhlapevanjem ob močnejšem deževju z zmrznjene zemlje izpere. Kljub temu je tako gnojenje prav gotovo na mestu posebno še, če vemo, da na takih nadmorskih višinah (spomladi) travna ruša sicer kasneje požene, zato pa intenzivneje kot na nižjih legah ter nam zato kaj hitro lahko preraste pašno višino že v prvem obhodu živine.

Za vse čredinske pašnike seveda velja načelo, da se prvo pognoje čredinke prvega obhoda živine, in sicer po zamisljenem vrstnem redu, po katerem se bodo krave pasle.

Višina pašne trave je odločilna za vrstni red čredenja

Spomladi moramo vedno pravočasno pričeti s pašnjo v čredinkah, v katerih trava sproti zraste v pašno višino. Da nam bo to uspelo, moramo dejansko pričeti s pašnjo, ko je travna ruša visoka le 4–5 cm. Dejstvo, da iščemo čredinke 1. obhoda, v katerih travna ruša še ni prerasla pašne višine, je zanesljiv znak, da s pašnjo kasnimo. V primeru, da zamudimo pravi čas pričetka pašnje, ko je živina uspela popasti le del čredink, namenjenih za 1. obhod, kajti v preostalih bo travna ruša že prekoračila idealno pašno višino.

Odstopanje od tega pravila je možno le v morebitni deževni pomladi 1. leta čredenja, ko moramo zaradi neformirane pašne ruše poiskati prvih nekaj čredink na nagnjenem svetu ali peščeni zemlji, da zaradi gaženja ne bi prišlo do prevelike škode.

V praksi se je dobro obnesel naslednji način privajanja na pašo:

	trajanje pašnje	čredinka
1. dan	1 ura	1 (po vsej čredinki)
2. dan	2 uri	2 (po vsej čredinki)
3. dan	3 ure	3 (po vsej čredinki)
4. dan	4 ure	4 (2 × odrejanje)
5. dan	5 ur	5 (2 × odrejanje)
6. dan	6 ur	6 (2 × odrejanje)
7. dan	7 ur	7 (2 × odrejanje)

Na ta način smo živino počasi privajali na pašo, poleg tega pa smo zavrli v t. i. »eksplozijo« rasti travne ruše v čredinkah 1. obhoda. Šele nato se z živino vrnemo v 1. čredinko in pričnemo s polobročno pašnjo. Tako se pašna trava počasi vriva v zimski obrok (seno, travna ali koruzna silaža z najmanj 30 % SS, pesni rezanci itd.), ki ga moramo pokladati vedno **pred pašo**.

Danes obstaja tudi možnost privajanja živine na zeleno krmljenje pred pašnim obdobjem z uvajanjem krmne repice »Perko« PVH s 93 % prebavljivi-

V praksi se dogaja, da nekateri rejci pasejo najprej najbližje čredinke ne glede na višino travne ruše, nekateri se pri razporedu pašnje enostavno drže zaporednih števil čredink iz načrta čredinskega pašnika, kar seveda ni pravilno. Najhujše napake pa so prisotne pri rejcih, ko si ravnejše čredinke namenoma pustijo za košnjo, pasejo pa na strmejših legah, da bi si s tem načinom olajšali delo.

Pravilna obtežba pašnih površin z živino

Dandanes, ko so nam znani rezultati dnevnih prirastkov travne ruše tudi v Sloveniji (55,2 kg SS/ha) vegetacijski dan), lahko na podlagi znane vegetacijske dobe travne ruše v kateremkoli kraju izračunamo t. i. bruto proizvodni potencial travne ruše. S tem je podana možnost izračuna neto proizvodnega potenciala travne ruše oziroma pravilne obremenitve pašnih površin z živino, ki znaša v naših razmerah v poprečju 2–3 GVŽ/ha.

V primeru prevelike obremenitve pašnika z živino, pride pod pašo pre malo travne ruše in obratno pri premajhni obremenitvi preveč, s tem je izkoriščanje travne ruše preveč enostransko, kar seveda negativno vpliva na končni uspeh gospodarjenja na travnatem svetu.

Pravilen prehod z zimskega krmljenja na pašo

V vampu goveje živine se nahajajo bakterije, ki so za vsako vrsto krme, ki jo žival zaužije, specifične. Zato moramo počasi prehajati z ene vrste krme na drugo, v našem primeru (seno, travna ali koruzna silaža), na nežno pašno travo, kajti bakterije, ki razgrajajo zimsko voluminozno krmo, morajo počasi odvreti, njihovo mesto zasedejo nove bakterije, potrebne za razgradnjo trave, to pa zahteva določen čas.

Pašnja na izredno mladi travi naj bo prisotna le v spomladanskem času, medtem ko se moramo take pašne na travi, ki še ni dosegla 15–20 cm višine, v kasnejših obdobjih izogibati. Zelo mlada paša z 80 % prebavljivosti vsebuje sicer visoko količino beljakovin, preveč vode in premalo surovih vlaken in rudnin tako, da je zaradi povečane koncentracije NH₃ v vampu moteno njegovo delovanje.

Dušik v tem NH₃ se namreč ne porabi le za stvarjenje lastnih beljakovin, temveč se neizkoriščen izloča preko ledvic in sečnih organov.

vostjo, kar je prav gotovo potrebno preizkusiti. Perko je zelo odporen na nizke temperature, zato lahko z jesensko setvijo dobimo zgodaj spomladi veliko količino sočne krme.

Ukrepi za omilitev zmanjševanja tolišče do 8. ali 10. tedna pašnje

Znan nam je vpliv očetne in propionske kisline iz krme v vampu govedi na % tolišče v mleku. Zadovoljivo razmerje očetne proti propionski je najmanj 3 : 1. Mlada 4–5 cm visoka trava vsebuje več

propionske in manj osetne kisline kot 15–20 cm visoka trava, zato je posebno ob hitrem prehodu z zimske prehrane na mlado travinje opazen močan tudi do 1 % padec mlečne tolsče.

Ta padec tolsče omilimo z natančnim prej opisanim prehodom iz zimske prehrane na pašnjo, to je s pokladanjem dobrega sena ali silaže (travne ali koruzne) z nad 30 % SS. V omenjeni voluminozni krmi je namreč več osetne kisline, manj pa propionske in maslene kisline kot v sveži travi in s tem ugoden vpliv na % tolsče v mleku. Poleg tega vsega je seveda važno, da so prišle krave na pašnjo v dobri plemenski kondiciji, oziroma da so bile v zimskem obdobju pravilno krmiljene.

Preprečitev morebitnih drisk pri živini

Pri prehitrem prehodu na pašnjo ali prevelikih odmerkih pašne površine živali dobe drisko zaradi česar hujšajo, zmanjša se ješčnost, živali lahko napne, poveča se nevarnost vnetja vimena, nevarnost parez, živali zato težje ostanejo breje, lahko pa pridejo celo ob mleko. Živina mora zato dobivati prvih 14 dni pašnje (do 1. maja) še ves zimski obrok, naslednjih 14 dni še pol zimskega poleg pašnje.

Preskrba z makro in mikro hranili

Posebno driska, ki traja daljše obdobje, je vzrok izpiranju mineralnih snovi iz telesa goveje živine, s tem so tudi pogoj npr. za pašno tetanijo kot posledico pomanjkanja magnezija, zlasti na gospodarstvih, kjer pretirano gnoje s K (gnojevka).

Z načrtnim apnjenjem, to je z vzdrževanjem primerne kislosti tal na naših pašnikih, poboljšamo prehrano travinja ne le s tem elementom, temveč posredno tudi z bakrom, cinkom, manganom in molibdenom.

Pokladanje mineralnih mešanic, ki vsebujejo zadostne količine magnezija in natrija, je ob pašnji obvezno s posebnim poudarkom v obdobju 1. obhoda. Ker živali premlado travo slabo prežvekujejo ter tako tvorijo premalo sline, je dodatek Na, ki skrbi za stvarjanje sline, še kako pomemben.

Uvajanje polobročne pašnje

V spomladanskem času travna ruša izredno hitro raste, zato se moramo še bolj natančno držati točnega odrejanja obrokov pašne trave, ki je živina ne sme ne preleteti, ne preostro pomuliti. Posebno spomladi moramo obvezno pri pašnji govedu uporabljati dve žici. S »prednjo« žico dodeljujemo nov obrok v svežo rušo, z zadnjo, ki naj stoji vedno na polovici že pomuljene trave prejšnjega obroka, pa preprečimo, da bi živina pomulila na novo poglano travno rušo na že popasenem predelu, kar ji izredno škoduje. Zaradi majhne listne površine, ostale po pašnji, travna ruša za svoj nadaljnji razvoj porabi svoje preostale rezerve, zato je ponovno muljenje v tem štadiju lahko uniči.

Zagotovitev ranega pospravlja prvega odkosa trav s 3 do 4 čredink

Zaradi zmanjšane intenzivnosti rasti travne ruše potrebuje živina v drugem obhodu pašnje še 3 do 4 čredinke več kot v prvem obhodu. Zato morajo biti le-te predhodno pravočasno pokošene (10. do 15. maja). Danes obstaja možnost, da tako majhno količino travne mase s teh površin siliramo pod folijo z izčrpavanjem zraka s pomočjo cisterne za gnojevko. Tak silos namreč lahko kadarkoli odpremo ter na isti kup dosiliramo novo količino uvele mrve.

ZAVOD ZA ŽIVINOREJO IN
VETERINARSTVO CELJE
Mirko Pristovšek

O pivovarništvu na Japonskem

Japonsko poznamo v prvi vrsti kot deželo vzhajajočega sonca, poznamo jo po dobrih avtomobilih, motorjih, po borilnih športih judu, karateju in podobno, poznamo jo po razviti elektroniki in robotiki, manj nam pa je poznana kot ena pomembnejših proizvajalk piva na svetu. Ker z Japonci trgujemo s hmeljem že dolga leta, ima omenjeni skrajšani prevod g. Y. Umeda, zastopnika pivovarniškega koncerna Kirin v Evropi objavljenega v reviji BRAUINDUSTRIE št. 5 marca 1984, namen, da malo поблиže spoznamo tudi na področju piva in pivovarništvu eno od vodilnih držav v tehnološkem, količinskem in kvalitetskem smislu.

Prvo pivo so prinesli na Japonsko v takratni Edo – današnji Tokyo – holandski trgovci. Takratnemu cesarju Šogunu grenak okus evropskega piva ni bil najbolj všeč, bil je nekoliko pregrenak in se je cesar težko privajal na evropsko grenkobo. Komerčni začetki proizvodnje piva segajo na Japonskem v leto 1869, ko je Norvežan ameriškega porekla ustanovil Spring Valley pivovarno v Yokohami. To je bila prva pivovarna na japonskih tleh, ki jo je leta 1907 prevzela novoustanovljena družba Kirin Brewery Co. Ltd. Ta majhna pivovarna je do danes prerasla v največjega proizvajalca piva na Japonskem in v tretjega po velikosti na svetu.

Na Japonskem danes obstajajo štirje proizvajalci piva. Vodilen na trgu je Kirin 13 pivovarn, 62,4 % celotne proizvodnje, sledi mu Sapporo 11 pivovarn 20 % delež, tretji je Asahi 7 pivovarn 10 % delež, četrti Suntory 3 pivovarne 7 % delež, Orion na Okinawi je šele v začetni fazi. Skupno je v obratovanju na Japonskem 35 pivovarn. Proizvodnja vodilnega Kirina je preko 30 milijonov hl, kar je 1 1/3 proizvod-

nje v ZR Nemčiji, ali skoraj 3-kratna proizvodnja vseh jugoslovan-
skih pivovarn skupaj.

Po proizvodnji piva v svetu je Japonska na petem mestu izza ZDA, ZR Nemčije, ČSSR in Anglije. Po potrošnji piva na prebivalca je Japonska šele na 28. mestu, kajti povprečen Japonec popije precej manj piva (40 l) kot njegov kolega v ZR Nemčiji (148 l). Če upoštevamo še to izenačitev, imajo japonske pivovarne rezerve za več kot 3-kratno povečanje proizvodnje.

Kljub temu se opaža na Japonskem nizka stopnja rasti potrošnje piva in celo stagnacija v zadnjem obdobju. Rast potrošnje omejujejo dohodek, cene, vreme in tržišče.

VISOKI DAVKI

V primerjavi z ostalimi alkoholnimi pijačami ni pivo več poceni pijača. Zelo visoki davki, ki so nekje pri 50 % drobnoprodajne cene, so med zelo visokimi na svetu. Pivo v politrski steklenici stane približno 220 yenov (ca. 218 din – 1 yen = 0,99 din) od česar odpade 100 yenov na različne davčine. Za primerjavo je davek pri televizorjih le 8 % in pri stereo napravah 8,5 %. Računajo, da so pivci piva samo v letu 1983 v državno blagajno prispevali 1.860 milijonov yenov. Prav tako še računajo, da bo državna blagajna v bodoče tudi zahtevala še dodatne davčine in pivovarnarji upajo, da jim bo to uspelo preprečiti.

MARKETING

Čeprav obstajajo na Japonskem samo štiri pivovarniške družbe, je konkurenčni boj oster kot samurajska sablja. Stalno si prizadevajo z novo embalažo, novimi, najrazličnejšimi oblikami. Trenutno imajo na tržišču več kot 120 znamk piva v najrazličnejših embalažah.

V zadnjem času si pivovarne prizadevajo pridobiti posamezne vplive na tržišču tudi s proizvodnjo licenčnih piv. Tako je v aprilu 1984 vodilna firma Kirin pričela s prodajo piva Heineken, ki ga izdelujejo v pivovarni Torride. Druga največja pivovarna Sapporo poskuša s proizvodnjo piva Miller (ZDA), medtem ko Asahi že nekaj let ponuja Löwenbräu. Suntory uvaja Budweiser pivo, ki ga licenčno proizvaja od marca leta 1984 naprej.

Super kvaliteta je pri potrošniških dandanes sama po sebi razumljiva. Za povečanje povpraševanja japonske pivovarne tudi ne štedijo, če gre za reklamo. Po cenah so v letu 1983 za te namene porabili vsaj 14 milijard yenov za reklamiranje te grenke pijače po televiziji, radiu in časopisih.

KAJ PIJEJO JAPONCI OB PIVU

Pivci piva zelo radi pijejo kavo, črn čaj, sledijo jim pivci zelenega čaja, ječmenovega čaja, mleka, limonade in sadnih sokov.

Skupna proizvodnja brezalkoholnih pijač je na Japonskem presegla 130 milijonov hl, kar ustreza porabi na prebivalca okrog 180 litrov.

Japonci vsakodnevno popijejo najmanj eno skodelico čaja (v službi, restavracijah ali pa doma), popolnoma enako kot Evropejci svojo kavo. Povprečen Japonec popije letno več kot 200 l čaja.

PIVSKI KOKTAJLI

Kljub veliki porabi čaja in brezalkoholnih pijač so na Japonskem v zadnjem času zelo priljubljeni koktajli na osnovi piva. Na področju Tokia je možno v barih in »kafičih« dobiti naslednje: CAMPARI BEER – pivo in campari, SOUTH WIND – pivo in liker iz melon, CASSIS BEER – pivo in cassis liker, REED EYE – pivo s paradižnikovim sokom, BROADWAY – pivo s coca colo, SHANDY GAFF – pivo z whyskijem – možno je poljubno variant, PANACHE – pivo s švepsom in podobno.

JAPONSKE PERSPEKTIVE

Čeprav postaja pivo med pijačami čedalje bolj številka ena, se pivovarnarji zavedajo, da bodo povečali prodajo le z intenzivnim marketingom, ob maksimalnem znižanju proizvodnih stroškov v pivovarnah in z izjemno kvaliteto ponudbe na drugi strani.

Julija 1983 je pričela delati nova Kirinova pivovarna v mestu Sendi. Ta pivovarna je zanimiva zlasti po izredni avtomatiki proizvodnje, kompjutersko vodeni tehnologiji kompletnega procesa proizvodnje, z letno proizvodnjo 2,4 mio hl piva. V tej pivovarni je instalirana oprema, ki je danes tudi na Japonskem pojem in tehnični eksperiment avtomatizirane proizvodnje na danes najvišji stopnji možne računalniške tehnologije. Japonci zelo radi pokažejo to svojo najmodernejšo pivovarno številnim obiskovalcem iz najrazličnejših koncev sveta.

A. NATEK

V zgornjem delu žovneškega jezera gradimo veliko ribogojnico za postrvi in krape.

Žovneško graščino, ki je sedež DE Žovnek, Kmetijstvo Žalec, temeljito obnavljajo.

Klanje ovac je urejeno in teče!

NA ČRETI

Najprej nežna otava, potem starina

Že od začetka pomladi sva se z dipl. inž. kmet. Francem Beričičem, tehnologom za rastlinsko proizvodnjo pri KZ Savinjska dolina, dogovarjala za obisk Črete na Dobrovljah, kjer tudi gradimo ograje okrog čredink za pašo govedi. Na hitro sva se odločila in se s katro skozi Vransko, Tešovo popeljala po novi dokaj lepi cesti, ki jo širijo in posipajo, proti vrhu Črete (996 m).

Kmalu nad Tešovo so naju ob cesti spremljale dolge nove ograje.

Na razpotju cest, ki vodijo proti vrhu, proti planinski koči PD Vransko in v Zadreško dolino, ustaviva in si ograje ogledava od bliže. Veliko jih je in dolge gotovo več kilometrov. Kmetje že pasejo na tistih legah, ki jih ne bodo kosili.

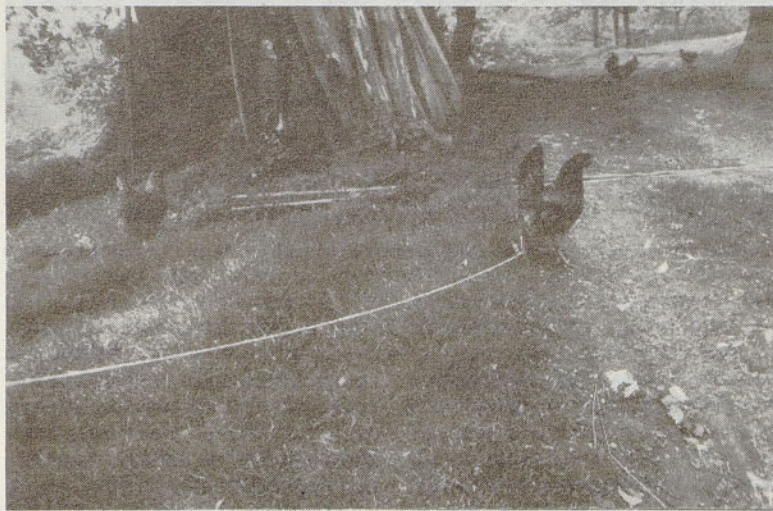
»Letos smo dosegli, da so kmetje travnike izdatneje gnojili z N. P. K in rezultati so vidni,« je nad očitnimi uspehi navdušen med številni-

Čreta je prepletena z novimi žičnimi ograjami.

Zahojnikova domačija.

Pri Punčuhu na Čreti kuro, ki koka, kar privežejo k drevesu.

Franc Span-Punčuh s svojimi sinovi in dipl. inž. kmet. Francem Beričičem v prijetnem razgovoru.

mi podatki, ugotovitvami in podrobnostmi poudaril Franci, ki je tod kot osnovnošolec trgal hlače nabirajoč po sedaj že zaraščenih fratah maline.

Vse kmetije so Nemci požgali, ljudi postrelili ali odpeljali v taborišča. Povratniki so jih s skupno močjo obnovili in modernizirali.

Pri Katarini na robu velikega travnika nad Zakrajškom stoji granitni spomenik na prvo frontalno bitko. Mladi Zakrajšek - Dori Skok je svoje travnike pod cerkvijo pognojil in zrasla je čudovita, gosta in sočna trava. Mimo lesenega spomenika kurirjem sva se zapeljala prav k cerkvi Marija Čreta. Peš sva obšla poseke in ograde kmeta Franca Remica - Zahojnika. Čudovit je pogled na kmetije ograjene daleč naokrog. Tod se že varno

pase živina. Franci meni, da se bodo kmetje morali intenzivneje lotiti pitanja številnejših bikov, ker so jim dane možnosti. Mleko ne morejo oddajati, ker je do zbiralnice zelo daleč. Kmet Franc Span-Punčuh nama je razkazal zemljišče, kjer bo gradil silos, novega močnega električnega pastirja in nape-ljavo. Trije fantje so na traktorju popravljali vodo, da bo delo varno. Na posestvu, večina je gozda, ki meri okoli 28 ha, redijo 4 krave in 3 pitance. Krave, pravi, bo nadomestil s pitanci. Toliko ima mleka, da ne ve kam z njim.

Pri hiši je živahno, saj je šest otrok. Najmlajši še hodi v šolo na 10 km oddaljeno Vransko, Slavka končuje srednjo kmetijsko v Medlogu. Gospodar se je pošalil, da se zna zgoditi, da bo najprej odšla od

hiše najmlajša: prej bo zanj pokošena otava kot starina. »Zima je bila huda, a imamo vodovod dobro izoliran in pred mrazom varno klet. Ni bilo škode«, je dodal gospodar.

Za malico so mi dali zvrhan krožnik kislega mleka, domač kruh in okusno šunko. Enako se nama je godilo pri Zahojniku, kjer je gospodinja postregla tudi s trdo in dobro vodo iz izvira. Sin Branko je razkazal dolge ograje in pravi, da jim ne ve dolžine. Oba z mamó se kar rada spominjata predlanske zime, ki je nasula snega do strehe, zaprla pot v dolino do srede aprila in prinesla številne nevšečnosti. V lani zgrajen stolpni silos so že sili-rali travo. Čudoviti so cvetoči trav-niki in pred vrati je košnja. Čakajo samo na lepo vreme.

Ali ste vedeli, da ...

- so v Jugoslaviji začeli gojiti riž na Kočanskem polju blizu vasi Orižani. V Makedoniji imenujejo riž »oriz«;

- ste v res neprijetnem položaju, če so vaši domači ali kolegi v službi strastni kadilci. V takem primeru ste kadilec, čeprav menite, da niste. Če vdihavate zrak, v katerem je dim štiridesetih pokajenih cigaret, je učinek na vaš organizem takšen, kot da ste jih sami pokadili tri;

- je v Žalcu padlo od 8. do 17. junija 130 l/m² dežja, ki je močno oviral košnjo in spravilo sena. Dolgoletno junijsko povprečje padavin je 133,8 l/m². Vse kaže, da bo letos krepko preseženo.

Na Čreti ljudje vedo, koliko je vredna cesta. Pri hišah, kjer je več otrok, imajo več avtomobilov. Ti so nujnost, ker drugače si že ne morejo zamisliti odhoda na delo v dolino in celo v Litostroj.

Čreta je čudovita. Spomeniki spominjajo na hrabro epopejo iz NOV, narava umirja in sprošča. Zato ni čudno, da tod živijo tudi pridni, prijazni in dobri ljudje, željni in vredni napredka.

Bralcu priporočam, naj se takrat, ko si želi sprostitev v naravi in lepega razgleda, popelje z Vranskega čez Čreto v Zgornjo Savinjsko dolino skozi Potok pri Kokarjih. Iz Žalca je pot dolga 79 km.

Lep pozdrav

Urednik

Čisto okolje - vir zdravja.

IZOBRAŽEVANJE KMEČKIH ŽEN V OBČINI RADLJE OB DRAVI

Kmečke žene imajo že od nekdaj zelo pomembno vlogo pri delu in življenju na kmetiji. Poleg neposrednega proizvodnega dela, ki ga opravljajo skupaj z možmi, žene še gospodinji in vzgajajo svoje otroke.

Kmečke žene in dekleta območja KZ »Drava« Radlje ob Dravi po uspešno končanem tečaju.

Zaradi hitrega razvoja mehanizacije in zmanjšanja delovne sile na kmetih, se je vloga žene gospodinje in vzgojiteljice otrok zelo povečala. Zlasti so k temu pripomogli precejšen dvig življenjske ravni, množica novih gospodinskih pripomočkov in več prostega časa, ki je nekdaj bil nujno potreben za naporno vsakdanje delo na polju in pri živini. Že pred leti smo tudi pri nas začeli s kmečkim turizmom, ki lepote naših krajev približuje vsem željnim miru, domače hrane in prijetnih uric v našem neokrnjenem okolju.

Sodoben gost zahteva tudi sodobno postrežbo. Zato je nujno, da se tradicionalna znanja kmečkih žena razširijo, zlasti na področju prehrane, urejanja okolja in ostale ročne spretnosti – šivanje, pletenje, vozlanje, itd. V ta namen smo v občini Radlje ob Dravi pristopili k izobraževanju kmečkih žena in organizirali razne tečaje in predavanja na vseh večjih področjih.

V letošnjem letu smo organizirali dva tečaja, prvega na Podlipju in druga na Kapli. Na Podlipju je tečaj obiskovalo okrog trideset kmečkih žena in deklet, katere so se izpopolnjevale v kuhanju, šivanju, pletenju zadnji dan tečaja pa je bil namenjen za izobraževanje – predavanje o zdravi prehrani, vrtnar-

stvu in živinozdravstvu. V tem dvestoštirideseturnem tečaju se kmečke žene niso samo nekaj naučile, ampak tudi sprostile in vsaj malo pozabile na vsakdanje skrbi, ki so prisotne na kmetiji. Zanimanje za tečaj je bilo veliko, saj so kljub hudi zimi in oddaljenosti tudi po celo uro redno prihajale dobre volje in z veliko mero optimizma.

Tudi na Kapli je bila udeležba tečaja zelo zadovoljiva. Žene in dekleta so poleg šivanja, kuhanja in pletenja, poskusile še z vozlanjem in v jeseni bodo nadaljevale s tkanjem na ročne statve. Tako bo stara kmečka hiša obogatena s temi ročnimi okraski postala še lepša in bolj privlačna gostu.

Mislim, da takšni tečaji odigrajo pomembno vlogo pri razvoju kmečkega turizma, zato si vsi prizadevamo, da bi bili množični in čim bolj kvalitetni.

Ob tej priliki bi se rada zahvalila TOK Radlje ob Dravi, TOK Ožbalt in Kmetijski zadrugi Vuženica za sofinanciranje in organizaciji teh tečajev. Zavedamo se, da bi brez pomoči tečaj težko izvedli.

Pospesevalka
kmečkega turizma
Ana Taljan

KAJENJE IN PROMET

Prof. dr. mag. Janez Kraševac

Vemo o škodljivosti ogljikovega monoksida na kri in 325 kratno močnejšo vezavo na krvno barvilo kot kisika. Posebno možgani in srce reagirajo že na manjše koncentracije monoksida v vdihanem zraku ter pride do omejenih telesnih in duševnih sposobnosti. Podatki vedo povedati, da je že tako naše ožje okolje dovolj onesnaženo. V povprečnem mestu je v zraku ob prometni konici toliko monoksida, kot pri individualnem kajenju v 15 do 20 cigaret dnevno. V koli-

V JULIJU BODO PRAZNOVALI:

50 let

Anica ŠERTL
Alojzij BRILEJ
Štefan DOBERŠEK
Anica ŠALAMON

Kmetijstvo Žalec
Celjska mesna industrija Celje
Celjska mesna industrija Celje
Interna banka

Čestitamo!

OSVEŽILNI SINDIKALNI IZLET

Takrat, ko so njive zorane in posejane, ko na balkonih zacveto pelargonije v vrtovih pa pričnejo kazati barvo prvi popki vrtnic, takrat je toliko časovnega predaha, da si tudi vrtnarji Vrtnarstva privoščimo enodnevni izlet. Samo en dan, pa nam da moči za naprej. Samo en dan. Če je lepo doživeti, človeku veliko pomeni. Tudi letos smo se odpravili na pot v sosednjo Italijo. Ogledali smo si prelep park Mira Mare v Trstu, malo smo se še potepali po trgovinah, nato pa se s pesmijo vrnili v našo ljubo Jugoslavijo.

Ni moj namen opisovati izleta, temveč bi se rada zahvalila naši sodelavki ing. Lebanovi, ki je bila naš vodič. Zahvalila bi se ji rada za njeno prijetno pripovedovanje, za njeno skrb na poti, skratka za lep dan, ki smo ga pod njenim varstvom lepo preživeli. Mislim, da si ing. Lebanova zasluži opravičilo vseh tistih članov izleta, ki so s svojo nedisciplino pokvarili marsikaj, predvsem pa so kalili razpoloženost izleta.

Udeleženka izleta

kor se v takem ozračju in okolju najde še dodatno kadilec, se ta škodljivost še sumira do toksičnosti. Močan kadilec ima v krvi povprečno 6 do 7 odstotkov monoksida, kar ustreza pomanjkanju kisika na nadmorski višini 3000 metrov. To pa pomeni motnje s srcem pri srčnih bolnikih, motnje z vidom in zmanjševanje ročnih spretnosti prstov. Pri močnem kadilcu je v krvi do 15 odstotkov monoksida ali preneseno, kot pri pomanjkanju kisika v krvi na višini 3900 metrov. To pa pomeni motnje v reagiranju, v koordiniranem gibanju, motena presoja situacije, glavobol, vrtoglavica in motnje s srcem. S tem v zvezi ni odveč vedeti o nevarnostih samega šoferja-kadilca ali pa ob kadilcu sopotniku. Tako je npr. v zaprti kabini osebnega avtomobila koncentracija monoksida ob kajenju višja na do trikratne dovoljene meje. Koncentracija ogljikovega monoksida v krvi preko 10 odstotkov podaljša reakcijski čas na luč

žarometov kot tudi reakcijo na zavorne luči. Tako pride tudi do nepravilne presoje prometne situacije. To velja še posebej v mraku. Že tri pokajene cigarete v zaprtem osebnem avtu lahko vplivajo na ostrino nočnega vida. Vsaka druga smrtna nesreča v nekaterih deželah se zgodi ponoči! Lahko si mislimo, da je v velikem številu teh nesreč poleg alkohola botrovala tudi cigareta. Za primer navajam podatke, da se v prostoru 45 kubičnih metrov, kar je povprečna stanovanjska soba po dveh zavojčkih pokajenih cigaret dvigne že pri pasivnem, tj. prisotnem nekadilcu koncentracija ogljikovega monoksida na 4 odstotke. Poleg glavobola v takem okolju dobi prisotni »pasivni« so-kadilec tudi solzenje in pečenje v očeh, utrujenost oz. omotičnost, pa še alergijo dihal na cigaretini dim povrhu. Seveda je srčni bolnik še posebej prizadet. Zato je nujno, da se kadilci zavedajo škodljivosti, naj ne bi škodili ostalim in da bi bili nekadilci zaščiteni na delovnem mestu, v prometu in v javnih prostorih. Poleg vpliva na pljuča, srce in krvni obtok ima kajenje tudi vpliv na hormonalne funkcije, na delovanje žleze ščitnice, katere delo je pri kajenju pospešeno, s tem pa tudi presnova. Nadalje se poveča množina sladkorja v krvi in s tem zmanjša občutek lakote. Prav tako deluje škodljivo na živčni sistem, kar velja tudi za slušni živec. Na koncu lahko sklenem, da je pričakovana zdrava življenjska doba kadilca odvisna od dnevnega števila pokajenih cigaret, od množine katrantskih snovi in nikotina v dimu, od dolžine dobe kajenja, globine inhliranja dima ter od dolžine ostanka cigarete, takoimenovanega »čika«. Ker kadilec ne more in ne more nehati kaditi, nekaj napotkov: omejitve števila cigaret na 10 na dan; ne jemljite s seboj vžgalic in vžigalnika; ne kadite med delom in na cesti, odklonite ponujeno vam cigareto, pokadite svojo cigareto le do polovice. Pomislite na to da konzumacija nikotina in katrana poraste med prvim in devetim potegom cigarete za 5 krat. Poiščite si cigarete z minimalno množino nikotina in katrantskih snovi; kupite nov zavojček šele takrat, ko ste starega že pokadili. Nadalje, odstranite v stanovanju in v delovnih prostorih pepelnike, kolikor se da. Opustite kajenje tik pred jedjo in po njej, ker je motena želodčna prebava. In nazadnje: ne kadite v sosedo nekadilca!

Zahvala

Ob boleči izgubi drage mame se zahvaljujem vsem sodelavcem, sosedom in znanem za darovano cvetje, vence in izraze sožalja ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Tone Repnik

ODLOČITEV GREGAČEVE MARJETE

Zgodilo se je pred leti.

Uvodoma povejmo, da je Gregačeva kmetija nekaj posebnega: nova niša, novo gospodarsko poslopje, petnajst govejih glav, deset svinjskih, pet hektarjev obdelovalne zemlje, gozda pa nič koliko.

Mehanizacija je tako rekoč popolna. In vse to je v rokah očeta Gregača, njegove žene in starejše hčerke Anice, ki je končala srednjo kmetijsko šolo v Mariboru.

Mlajša hčerka Marjeta v Ljubljani končuje pravo. Že nekajkrat je hotela kandidirati za hmeljsko princeso, a si je vedno premislila. Najbrž zato, ker se na hmelj hudimano slabo spozna. Kadar se je vrnila iz Ljubljane, je pomagala na gruntu. In še pomaga.

No, pred tremi leti jo je nekje na začetku junija pičilo, vtepla si je v glavo, da bo šla na morje.

Počakaj na julij, avgust! so ji govorili domači.

Nel Sredi junija hočem biti bakreno rjava.

V kovček zloži garderobo, oče ji napolni močnjček in že hiti vsa mična, gibčna in okrogolična in hipermoderna na avtobusno postajo. Rada bi v Koper, na morje. Želi si vročega sonca, mrzlih in jasnih noči, postavnih mornarjev, vročih poljubov, želi si čudovitih dalmatinskih pesmi in enkratne ljubezni.

Že se ji pogled ustavi na savinjski metropoli. Lepo je mesto Žalec, ali za dopustne dni prav nič zanimivo. Lani je bila Marjeta na planinah, letos pa na morje.

Ali joj! Pravkar je odpeljal zadnji avtobus za Koper. Za hip postoji. Črne očke nervozno švigajo. Rahel vetrič razmetava odišavljene kodrčke. Po cesti drsi široka in dolga limuzina. Marjeta se zagleda vanjo. V glavico ji šine misel: avto-stop, krasno!

Marjetina roka švistne v zrak. Limuzina počasi drsi, zmeraj počasneje. Ustavi in voznik odpre vrata.

Piše DRAGO KUMER

– Gospodična, morda v Ljubljano, v Koper? vpraša mlad voznik, ki Marjeti koj skoči v srček.

– Seveda, v Koper, na morje, na sinji Jadran! zažvrgoli Marjeta in že je z ogromnim kovčkom v limuzini.

– Saj bom plačala, vse bom poravnala! čebja Marjeta in si popravlja krilo.

Mož pritisne na plin in limuzina drsi proti Ljubljani. Večkrat obrne oči proti Marjeti in spet gleda naprej. Dolgo molči, po tem pa vpraša.

– Ste Savinjšanka?

– Mhm, pristna Savinjšanka. Kako si želim morja, sonca, plavanja, pa sem trola trolasta, zamudila avtobus in bi morala na pot šele jutri, pripoveduje Marjeta.

Vozniku uhaja smeh. Potem pa se zresni in molči. Marjeta ga skrivoma opazuje. Visok je, močne rasti, ima lepo temno polt in goste, rahlo nakodrane lase. In oči! Kakor delček sinjega Jadrana! to bi bila partija. Nekaj takega si je Marjeta vedno želela.

– Zares lep človek, tiho zavzdihne Marjeta.

Nato še pomisli, je mož le voznik ali pa morda lastnik avtomobila? Limuzina drsi, šofer pa kar naprej molči.

– Mulež! zase Marjeta pogodnja. Morda se je že naklepatal? Takemu »fantu od fare« pač ne manjka ženskega spola! Končno odpre usta.

– Plavolaska s črnimi očmi je bila zmeraj moja simpatija!

To pove, ne da bi se obrnil k Marjeti. Mlada in zapeljevanja vajena Savinjšanka v mislih vozlja zanko.

– Pticek, si že v kletki! Črne oči, plave lase, mično postavo, vse to imaš tako rekoč v rokah.

Drsita mimo Trojan, Domžal in že

je tu Ljubljana. Voznik pritisne na zavore, motor počasi utihne.

– Malo okrepčila, pravi voznik in odpre oboje vrat.

– Kar tja! čez cesto stopiva.

Kakor mlada in brhka srnica je stopicala Marjeta kraj postavnega in elegantnega voznika. Morda jo le vidi kak domačin. In v Savinjski dolini bodo vsi govorili: Da bi videli, s kakšnim fantom se je Marjeta sprehajala!

Jedla sta, pila in spet jedla. Marjeta je jedla in pila počasi, zmerno. Voznik pa je pospravljaj jed in pijačo hitro, preračunano. Nenadoma pa si začne otipavati suknjč in obraz na dolgo razpotegne.

– Kaj se je zgodilo? sporašuje Marjeta.

– Prekleta, ob denarnico sem! Le kje sem jo mogel pustiti?

Voznik tuhta in premišljuje, Marjeta pa hitro poravnava račun.

– No, nič posebnega. Tisoč petsto dinarjev.

Nato sedeta v limuzino in Marjeta obupanega voznika neprestano tolaži.

– Nikar si ne ženite k srcu! Ste morda okradeni?

– To menda ne. Upam, da vam bom lahko v Kopru povrnili.

– Saj ni treba, se opravičuje Marjeta.

Limuzina drsi, skoraj divja. Voznik se je pogreznil v molk, a Marjeta v premišljevanje.

Koper! Končno je v zaželenem mestu. Teden dni bo Marjeta ostala tu. Sedem dni življenja, sedem sončnih dni, sedem čudovitih noči.

– Tjale preko ceste stopiva! spet pravi voznik in vzame Marjetin kovček. Solidna restavracija, dobro jo poznam. Pozneje vam razkažem mesto.

Pred vrati restavracije se prikupni možak ustavi. Kovček postavi na tla in položi desnico na Marjetino ramo. Ah, to je nekaj prijetnega. Imeti takega kavalirja pa res ni kar tako.

– Oprostite, imam sijajen načrt. Za uslugo, ki ste mi jo napravili v Ljubljani, se vam nameravam pošteno oddolžiti. Malo iz mesta imam sorodnike. Niso reveži. Toda, trenutno sem padel v zadrego. Če hočem priti

do sorodnikov, moram natočiti gorivo in v tovarni »Tomas« kupiti nek rezervni del. Za to pa bi rabil pet tisoč din. Ali mi jih hočete posoditi? samo za dobro uro, zagotavljam vam!

Marjeta odpre denarnico in lepe mu vozniku odšteje šest tisoč.

– Zmeraj je bolje, da ima človek kakšnega tisočaka več, pravi Marjeta in odhiti s kovčkom v restavracijo.

Možakar pa veselo skoči v limuzino in odhiti neznano kam. Zaman ga je čakala Marjeta uro, dve, čakala ga je vso noč, do jutra, do naslednjega popoldneva. Konec potrpljenja. Takoj na ljudsko milico.

Povedala je vso zgodbo in nazadnje pribila.

– Voznik rdečega mercedesa me je opeharil za sedem tisoč petstol! Požrl mi je dopust. Prosim, poiščite ga.

– Številka mercedesa? vpraša komandir.

– Nisem gledala.

– Rdečih mercedesov je na tisoče, kakor je na tisoče tako naivnih avto stopark kakor ste vi.

Kaj je hotela. S poslednjim drobižem je kupila vozovnico in se vrnila v Savinjsko.

Tako se je končalo Marjetino potovanje, ki se je v domačem hmeljišču zaklela:

– Z avto-stopom nikamor več, najmanj pa na morje. Bom pa na domačih njihvah in travnikih porjavela. To pa je tudi nekaj.

Domači so bili s hitro vrnitvijo še ne »pečene« pravnice zelo zadovoljni, najbolj pa oče, ki je potihom mmljal.

– Ljubo doma, kdor ga ima ...?!

Pri dobitnikih priznanj za inovatorja v SOZD Hmezad Žalec je bil pomotoma izpuščen:

Ivan BOGATIN
iz Kmetijstva Žalec

za koristni predlog »Pridelek hmelja je v močni odvisnosti od optimalne izkoriščenosti vegetacijskega prostora«.

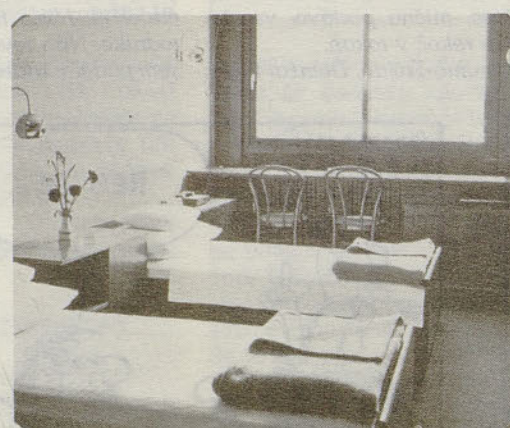
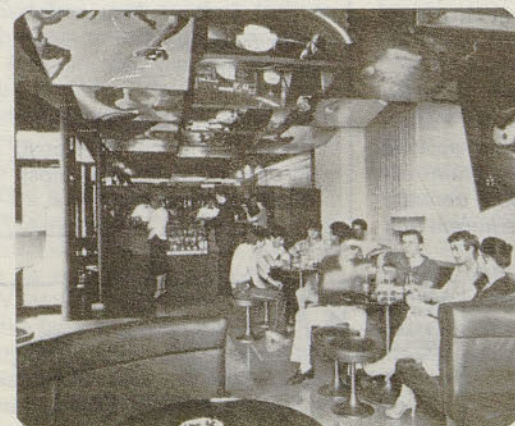

V kmetijski trgovini:
»Prosim, dajte mi hitro eno mišnico, moram še ujeti avtobus!«
»Žal mi je, tovariš, toda tako velike mišnice pa nimamo.«

– Tovariš zdravnik, slišal sem, da so ribe dobre za možgane. Katere mi priporočate?
– V vašem primeru pridejo v poštev le kiti.

Glasilo Hmeljar izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec – Ureja uredniški odbor: predsednik Slavko Košenina; člani: Metka Vočko, Ivan Vodlan, Eva Orač, Martina Krajnc, dipl. inž. kmet, Miljeva Kač, dipl. inž. kmet – urednica strokovne priloge za hmeljarstvo: Vili Vybihal, kmet, inž. – glavni in odgovorni urednik – Uredništvo je v SOZD Hmezad v Žalcu, Ulica Žalskega tabora 1 – Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.200 izvodih – Mesečna naročnina 50 din – Tisk AERO Celje – TOZD Grafika

PREDSTAVLJAMO HOTEL GOLDING RUBIN

HOTEL »GOLDING RUBIN« ŽALEC

Telefon: (063) 710-020, 710-868
Telex: YU HOT-GRZ 33848

SE PRIPOROČA

70/1985

1119851165,7

COBISS

Mai srpan

Leto in zima se srečata na drugi dan julija.

O Jakobu (25. VII.) pšenica zori ali zgori.

Več, ko ima človek navad, manj je svoboden in neodvisen.

Značaj človeka spoznaš šele, ko postane tvoj šef.

Domovine ne moreš ljubiti zavezanih oči.

Velika ideja brez etike ni nobena ideja.

Niso vse ovce enega hleva enake.

DOMAČI KRAJ

*Domači kraj najlepši je
globoko vtisnjen v srce,
od njega proč se ne podam,
ker takega najraje imam.*

*Tu sem pred leti se rodil,
po tratah s fanti se podil.
Narava mi pomeni vse,
za nič na svetu je menjam ne.*

*Poslušajte, tovariši,
kar srce moje govori:
kdor bo naravo spoštoval,
ne bo nikoli se kesal.*

Lovrenc Ogris

Kaj misli sin o svojem očetu

S 6. leti: Moj oče zna vse.
Z 10. leti: Moj oče mnogo ve.
S 15. leti: Znam toliko kot moj oče.

S 30. leti: Lahko vprašamo očeta.
S 40. leti: Oče vendar nekaj ve.
S 50. leti: Moj oče zna vse.
S 60. leti: Ah, če bi lahko vprašal očeta.

Pred sodiščem

– Obtoženi, kako si drznete priti s kolom na razpravo?

– Na pozivu vendar piše, da moram sam poskrbeti za svojo obrambo.

Uganil je

– Ti si pa sinoči dolgo gledal televizijo?

– Po čem pa to sklepaš?

– Tako naspan si videti.

Kratko razdobje

– Kakšna je razlika med piknikom in paniko?

– 28 dni!